

Sakspapirer

Årsmøte

6. februar 2016

Bymisjonscenteret Tøyen kirken

11.00-18.00

SAKSLISTE:

ÅF 1/16 – Godkjenning av innkalling og dagsorden

ÅF 2/16 – Valg av ordstyrer og referent

ÅF 3/16 – Styrets årsmelding

ÅF 4/16 – Regnskap 2015

ÅF 5/16 – Budsjett 2016

ÅF 6/16 – Vedtekter

ÅF 7/16 – Plattform

ÅF 8/16 – Kirkeordning og veivalg

ÅF 9/16 – Demokrati i Den norske kirke

ÅF 10/16 – Likestilling, likeverd og LHBT i kirken

ÅF 11/16 – Valg

Vedlegg:

- Vedtekter
- Plattform
- Valgprogram (2015-2019)
- Valgkomiteens innstilling og presentasjon av kandidater

Praktisk informasjon om Årsmøtet 6. februar:

- Registreringen til møtet starter kl 10.30 i 2.etasje i Tøyenkirka, Herslebs gate 43.
- Deltakeravgiften er 250 kr. Du kan betale med kort eller kontanter. Deltakeravgiften inkluderer lunsj.
- Årsavgift for 2016 må være betalt for å ha stemmerett i møtet. Faktura er sendt ut på e-post og det sendes ut purring. Vi håper du betaler tilsendt faktura, men det vil være mulig å betale årsavgiften på møtet. (250 kr er årsavgiften)
- Vi håper at så mange som mulig blir med på en felles festmiddag på Cafe Con Bar på Grønland for kr 300 (drikke kommer i tillegg). Her får vi servert treretters middag (kjøtt, vegetar eller fisk), valg av middag får du når årsmøtet nærmer seg. Hvis vi blir mange nok, får vi hele lokalet for oss selv. Har du ikke meldt deg på middagen gjør du det på skjemaet hvor du melde deg på årsmøtet [her](#). Vi minner om at påmelding til middagen er bindende. Vi planlegger en fin feiring av året som har gått, og håper at du blir med på dette.
- Har du lyst til å bake boller til møtet? Styret er svært takknemlig om du kan bake 20 boller til møtet – send mail til elisabeth.fongen@gmail.com om du vil bidra 😊

Praktisk informasjon for samlingen for medlemmer av Bispedømmeråd/kirkemøtet 5. februar

Samlingen for medlemmer av bispedømmeråd/kirkemøtet arrangeres i Norges Kristelige Studenterforbund sine lokaler i Universitetsgata 20. Samlingen starter kl 12.00 og slutter 18.00, kaffe og registrering fra kl 11.30. Mer informasjon om program for dagen sendes ut i løpet av kort tid.

ÅF 1/16 – Godkjenning av innkalling og dagsorden

Dato for årsmøtet ble kunngjort på sosiale medier i september og innkalling til årsmøtet ble til alle medlemmer i organisasjonen sendt 7. desember. Dette er i tråd med vedtektene som sier at innkalling skal gå ut 2 måneder før årsmøtet avvikles. Sakspapirer ble sendt ut 2 uker før møtet. Dagsorden legges frem i møte. Tidsrammen for møtet er satt til kl. 11.00-18.00

Vedtak: Årsmøtet godkjenner innkalling og dagsorden

ÅF 2/16 – Valg av ordstyrer, referent og tellekorps

Styret foreslår som ordstyrere for møtet:

- Arne Backer Grønningsæter
- Anne Kathrine Slungård

Styret foreslår som referenter for møtet: (fremlegges i møtet)

-
-

Styret foreslår som tellekorps for møtet: (fremlegges i møtet)

-
-
-

ÅF 3/16 Styrets årsmelding

Åpen folkekirke er en landsomfattende organisasjon som arbeider for at Den norske kirke skal være en åpen, inkluderende, landsdekkende og demokratisk folkekirke som motarbeider diskriminering.

Åpen folkekirke ble stiftet på møte den 11. juni 2014.

Stiftelsesmøtet valgte følgende styre:

Sturla J. Stålsett, (styreleder), Marianne H. Brekken (nestleder) Elisabeth Fongen, Geir Kvarme, Kristin Gunleiksrud Raaum, Kristine Sandmæl og Gunnar Winther.

Møtende varamedlemmer: Sevat Lappegard, Anne Berit Evang.

Hele styret ble gjenvalgt på Årsmøtet den 10. januar 2015.

Styret har i 2015 særlig innrettet sitt arbeid mot

- Å forberede og gjennomføre Åpen folkekirkes deltakelse i Kirkevalget 2015 på bakgrunn av den plattformen og det valgprogrammet som ble vedtatt av Åpen folkekirkes årsmøte den 10. januar 2015.
- Å skape organisatorisk og økonomisk ressursgrunnlag for deltakelse i kirkevalget 2015.

Styret har avholdt 12 ordinære styremøter i 2015, i tillegg til mange ad hoc-, planleggings- og samordningsmøter, lokalt og sentralt.

Åpen folkekirkes arbeid i 2015 dreide seg først og fremst om deltakelsen i Kirkevalget. Det er naturlig at det blir hovedfokus i denne årsberetningen. Alt kan ikke behandles her, men fokus vil være noen sentrale hovedtrekk og erfaringer som krever oppfølging.

Kirkevalget

Etablering av lister

Alt høsten 2014 ble det klart at Åpen folkekirke ville arbeide for å stille egne lister ved Kirkevalget. Hovedgrunn var at vi mente forholdstallsvalg ville gjøre det enklere for velgerne å navigere i valget, og at forholdstallsvalg hindrer "winner takes it all" eller i denne sammenheng den gruppering som får flest til å krysse likt på stemmeseddelen. Samtidig la styret stor vekt på at det var de lokale prosessene som til slutt ville avgjøre hvorvidt det ville bli stilt liste i de enkelte bispedømmene.

I spørsmålet om å stille egen liste ble dette diskutert ulikt i de ulike bispedømmene. I Oslo bispedømme ble Åpen folkekirkes liste ferdigstilt omtrent samtidig som nominasjonskomiteens liste, mens man i enkelte andre bispedømmer avvartet hvordan nominasjonskomiteens liste ble satt opp. I Stavanger konkluderte de raskt med å ikke stille egen liste, mens det i Bjørgvin ble forsøkt utarbeidet en liste, men konkludert med at en trodde det ville være mest hensiktsmessig å ikke stille egen liste.

Dette førte til at Åpen folkekirke i 9 av 11 bispedømmer stilte egen liste, mens man i Stavanger og Bjørgvin bispedømme anbefalte 3 kandidater til velgerne. Det er også verd å merke seg at samtlige lister hadde mellom 14-18 kandidater.

Kommunikasjonsarbeid:

Styret i Åpen folkekirke knyttet alt høsten 2014 til seg en kommunikasjonsgruppe. Denne ble ledet av Kristin Walstad og Mette Blom (for Kristin W. i en periode.). Kommunikasjonsgruppen la et viktig grunnlag for valgkamparbeidet og utarbeidet kommunikasjonsstrategi og visuell profil.

Kommunikasjonsstrategien la grunnlaget for hvordan Åpen folkekirke har kommunisert gjennom valgkampen. Strategien synliggjør også vektleggingen av budskapet styret arbeidet ut fra:

- Vi fremmer menneskeverd og motarbeider diskriminering – vil arbeide for en vigselsturgi for likekjønnede
- Den norske kirke er en åpen for alle som vil tilhøre den
- Vi viser respekt for uenighet
- Vi styrker demokratiet og øker valgdeltakelsen ved kirkevalget

Ettersom kommunikasjonsgruppen i stor grad var drevet av frivilligkrefter ble det fra gruppen ytret behov for å knytte til seg en honorert kommunikasjonsansvarlig i perioden 1. august – 14. september. Bjarte Reve ble engasjert til dette oppdraget og ledet kommunikasjonsarbeidet gjennom en intensiv valgkamp. I måneden før kirkevalget ble det holdt daglige morgenmøter mellom leder, nestleder, kommunikasjonsansvarlig og organisasjonssekretær.

Åpen folkekirke fikk i august en gave på til sammen 605 000 kr fra Stein Erik Hagen. En gave som var avgjørende for hvordan Åpen folkekirke kunne drive utadrettet kommunikasjon og valgkamparbeid. Vi har også mottatt pengegaver fra andre enkeltpersoner og grupperinger, jfr. regnskapet 2015. Disse gavene ble i stor grad benyttet til annonser og til opptrykk og produksjon av materiell til lokallagene. Annonser ble gjort i: VG, Aftenposten, Vårt Land, Stavanger Aftenblad, Bergens Tidene, Adressa m.fl. I ble det kjøpt facebook-annonser både fra Åpen folkekirkes nasjonale og lokale sider. Ettersom kommunikasjonen i Stavanger og Bjørgvin bispedømme var knyttet til valg av spesifikke kandidater heller enn liste ble det brukt noe ekstra annonsemidler i disse bispedømmene.

Støtte til Åpen folkekirke lokalt

Styret har gjennom etableringer av lister, forberedelse og gjennomføring av valgkampen hatt mye fokus på å ha tett kontakt med lokallagene og kandidatene. Det ble etablert en facebookgruppe for alle kandidater hvor ideer, spørsmål og erfaringer ble utvekslet. Facebookgruppen var styrets hovedkanal for kommunikasjon med de som stilte på lister eller var anbefalte kandidater.

Da Åpen folkekirke fikk mer enn femdoblet vårt valgkampbudsjett i august åpnet dette for en større grad av oppfølging fra styret. To hovedgrep ble tatt i denne perioden: Kristin Skjøtskift ble engasjert som organisasjonssekretær og det ble innkalt til valgkampsamling i Oslo. At organisasjonen nå hadde

en person som kunne drive daglig oppfølging av kandidatene og lokallagene samt bistå med bestilling av materiell var viktig for styrets evne til å følge opp i denne intensive perioden. Til tross for kort varsel var det på valgkampsamlingen i Oslo representanter fra de fleste av bispedømmene. Samlingen gav mulighet for å koordinere og planlegge fremstøt lokalt.

Valgkampaktiviteter

Landsdekkende har Åpen folkekirke hatt en rekke aktivitet i forkant av Kirkevalget. Ut fra organisasjonens størrelse mener styret at lokallagene/listene gjorde mye for synligheten lokalt, både gjennom stands, debatter og innlegg i lokalaviser. Stands ble holdt i samtlige bispedømmer og det var stor interesse for Åpen folkekirke i lokalavisene.

Som *eksempel* kan vi se på valgkampaktivitetene gjort i Agder og Telemark og i Møre bispedømme:

Møre:

- Stand på Molde jazz
- Stand 2-3 steder i fylket (samtidig) de siste helgene før valget.
- Leverte ut flyere i postkasser like før valget,
- Oppslag og leserinnlegg, noen i Sunnmørsposten og i Romsdals Budstikke, litt færre nord i fylket (TK/Kristiansund). Innlegg i flere mindre lokalaviser, spesielt på Sunnmøre.
- Arrangerte en politisk kafe, sammen med Arbeiderpartiet, i Ålesund, med tittelen "Skeiv i Møre og Romsdal"
- Deltok på en politisk debatt under "Politisk uke" i Ålesund.
- Debatt på nrk Møre og Romsdal.

Agder og Telemark:

- Arrangerte Kirkedebatt sammen med LLH under Skeive Sørlandsdager –
- Stand på Arendalsuka
- Ulike aksjoner i Telemark
- En stand i Kristiansand, mest gående utdeling av løpesedler her
- Mange oppslag og innlegg i lokalaviser.
- Aktiv på facebookside

Valgresultat:

Åpningen i valgreglene for å gjennomføre forholdstallsvalg fra Kirkevalget 2015 gjorde det mulig å stille lister i 9 av 11 bispedømmer. Vi må vente på evalueringer av Kirkevalget 2015 fra nøytrale instanser før vi trekker endelige konklusjoner om betydningen av flere lister ved valget. Derimot er det grunn til å anta at både mediedekningen forut for valget og ikke minst valgdeltakelsen bør kunne tolkes som positive ringvirkninger av de reelle valgmulighetene kirkemedlemmene fikk ved Kirkevalget 2015.

Valgdeltakelsen ved bispedømmerådsvalget 2015 for landet som helhet ble på 15,12 % av de stemmeberettigede. Tilsvarende tall for 2011 var 10,59 %. Dette må kunne defineres som en meget

positiv utvikling. Sterkest så vi dette i Oslo, der valgdeltakelsen ble doblet fra 2011 til 2015. Åpen folkekirke fikk i den direkte valgongangen flertallet av stemmene i alle de 9 bispedømmene hvor det ble stilt egen liste, varierende fra 54 % av stemmene i Møre bispedømme og opp til 76 % i Oslo bispedømme.

I den direkte valgongangen hvor alle medlemmer av Den norske kirke har stemmerett fikk Åpen folkekirke ved Kirkevalget 13-14. september valgt inn 38 kandidater. I den indirekte valgongangen hvor medlemmene av menighetsrådene i Møre, Bjørgvin, Tunsberg og Agder- og Telemark bispedømme hadde stemmerett fikk Åpen folkekirke 4 av de 12 plassene som skulle velges.

Dette betyr at 42 medlemmer av Bispedømmeråd/Kirkemøtet er valgt fra våre lister og foreslåtte kandidater. Av disse er 17 under 30 år. Under følger en oversikt over de av våre representanter som er valgt inn i de ulike bispedømmene. I tillegg til disse representantene, har Åpen Folkekirke medlemmer og støttespillere blant kandidater på nominasjonskomiteens lister, lek kirkelig tilsatte, prester og biskoper.

Nord-Hålogaland

- Kari Helene Skog
- Marta Hofsøy
- Kai Krogh (bispedømmerådsleder)
- Stig R Lægdene

Sør-Hålogaland

- Marit Hermstad (bispedømmerådsleder)
- Kristina Bjåstad
- Ola Smeplass
- Kristine Fostervold

Nidaros

- Agnes Sofie Gjeset (bispedømmerådsleder)
- Anne Kathrine Slungård
- Trude Holm
- Alex Ramstad Døsvik

Møre

- Therese Kristin Børnes Utgård
- Maren Elgsaas Jenssen
- Olav Myklebust

Bjørgvin

- Nora Sætre Baartvedt

- Karl Johan Kirkebø
- Vemund Atle Øiestad
- Ida Lindøe

Stavanger

- Gyrid Espeland
- Leif Christian Andersen
- Aslaug Kongshavn

Agder og Telemark

- Kjetil Drangsholt
- Kai Steffen Østensen
- Bergit Haugland

Tunsberg

- Heidi Nordkvelde
- Ingvild Kaslegard
- Sondre Karstad
- Lill Tone Grahl-Jacobsen

Borg

- Karin-Elin Berg (Bispedømmerådsleder)
- Marianne Skadal
- Solveig Julie Mysen
- Maja Andresen Osberg

Oslo

- Odd Einar Dørum
- Kristin Gunleiksrud Raaum
- Kristin Skjøtskift
- Jørgen Foss
- Gard Realf Sandaker-Nielsen (Bispedømmerådsleder)

Hamar

- Gunhild Tomter Alstad (Bispedømmerådsleder)
- Lasse Gran
- Marianne Kjøllesdal Dyrud
- Ingvild Kessel

Erfaringer

Kirkevalget I 2015 er Åpen folkekirkes første. Fra etableringen I juni 2014 til valget september 2015 er det 15 månededer. På denne tiden har Åpen folkekirke etablert seg som en landsdekkende organisasjon som har fått flertall av de leke på Kirkemøtet denne perioden. Erfaringene fra arbeidet med Kirkevalget er derfor mange, og det er særlig noen som er interessante å dra frem i årsrapporten da disse har fått en del oppmerksomhet i media og innad i organisasjonen.

Borg

Borg bispedømme er verd å nevne særlig i årsmeldingen. Dette ettersom Åpen folkekirke lokalt og sentralt hadde gjorde flere erfaringer knyttet til hvordan valgreglene var/er å forstå. Dette dreide seg særlig om spørsmålet om likebehandling, listenes navn og valgomat.

Likebehandling

Det er Åpen folkekirkes oppfatning at bispedømmekontoret og valgrådet oppriktig ønsket å behandle listene likt. Likevel var det eksempler som gjorde at det var naturlig å stille spørsmål ved hvorvidt listene ble likebehandlet:

- Nominasjonskomiteens benyttet kirkevalgets offisielle farger i alt sitt kommunikasjonsmateriell.
- Nominasjonskomiteens liste sto oppført først i alt informasjonsmateriellet.
- Administrasjonens støtte til at nominasjonskomiteens liste kunne endre navn til mangfoldig folkekirke ble gjort under henvisning til administrasjonens forståelse av likebehandlingsprinsippet. Åpen folkekirke bestrider denne forståelsen.

«Navnesaken»

Den mye omtalte navnesaken tok såpass mye krefter lokalt og sentralt at den er verdt litt omtale i årsmeldingen. Som kjent startet saken med at noen tok initiativ til at nominasjonskomiteens liste skulle få et nytt navn, evt. et tilleggsnavn. Åpen folkekirke Borg reagerte umiddelbart på dette og skrev et brev med motforestillinger før valgrådets første behandling av saken. Der ble det argumentert både prinsipielt og praktisk. I sitt første møte konkluderte valgrådet med at nominasjonskomiteens ønske ikke kunne tas til følge. Dette var også på bakgrunn av tydelige signaler fra Kirkerådets administrasjon.

Nominasjonskomiteen klaget på dette vedtaket og i klagebehandlingen vedtok valgrådet at klagen skulle tas til følge. Videre tok de ikke noe ansvar for det navnet som da ble valgt, men mente at dette måtte listen selv få definere. Mindretallet i valgrådet skrev en tydelig protokolltilførsel som redegjorde for deres syn på saken.

Åpen folkekirke Borg klaget så til Kirkerådet. I utredningen som ble gjort av stiftsdirektøren i Stavanger (som på dette tidspunkt var sette-kirkeråd) kom det tydelig frem at valgrådet i Borg hadde

gått utover sitt mandat og at vedtaket ikke var i henhold til gjeldende valgeregler. Likevel vedtok Kirkerådets arbeidsutvalg (2-1) å avvise klagen slik at valgrådets vedtak ble stående.

Saken medførte store utfordringer for Åpen folkekirke i Borg. Ikke bare fordi det var tidkrevende å være en del av saksgangen, men ikke minst for de konsekvensene vedtaket fikk for valgkampen. Dialog med velgerne viser at Åpen folkekirke hadde rett i påstanden om at navnet «Mangfoldig folkekirke» både var forvirrende og villedende for velgerne. Svært mange oppfattet for det første at denne listen hadde en «mangfoldig» kirke som mål (mens navnet i følge listen selv var ment å skulle vise til mangfoldet på listen) og for det andre at det ikke var noen forskjell på de to listene/at det var samme liste siden navnet stort sett ga uttrykk for det samme.

Det var knyttet spenning til hvorvidt navneendringen ville spre seg til flere bispedømmer. Det er grunn til å anta at årsaken til at det kun var nominasjonskomiteens liste i Hamar som endret navn er todelt, for det første var det nok mange som ikke ønsket et "mangfoldig"-stempel og for det andre ble klagen først behandlet i Kirkerådets AU i juni.

«Valgomaten»

Kirkerådet arbeidet i lengre tid med en valgomat for Kirkevalget. På et møte mellom Åpen folkekirke, Levende folkekirke og Kirkerådet ble det fra begge organisasjonene ytret stor skepsis til utformingen av valgomaten og Kirkerådet valgte på denne bakgrunn å gå bort fra å benytte valgomaten i sin kirkevalgkampanje.

Valgrådet i Borg besluttet i august å ta opp igjen ideen om en nettbasert «valgomat». Åpen folkekirke i Borg hadde tidlig i valgkampen sagt at det var interessant å utvikle et slikt verktøy, men da de så hvordan den fungerte i praksis ble det protestert på at den skulle lanseres. Til tross for utallige forsøk på å forbedre funksjonaliteten, så kunne Åpen folkekirke i Borg til slutt ikke akseptere de resultatene valgomaten ga til velgerne. Også helt utenforstående velgere (og menigheter) som prøvde den ga tilbakemelding om at de reagerte på opplegget.

Etter kraftige reaksjoner ble valgomaten tatt ned, men deretter relansert, fremdeles uten forbedrede resultater. Det ble klaget både formelt og uformelt, men uten å vinne frem. Noen av våre kandidater reagerte så sterkt at de ba om å bli slettet fra valgomaten, men ble også nektet dette! Sistnevnte med den begrunnelse at de hadde «gitt svar som nå var offentlig informasjon». Hovedinnvendingen mot valgomaten slik den forelå var at svarene kandidatene hadde gitt var gitt andre spørsmål enn det de nå ble fremstilt som i valgomaten.

Valggjennomføring og offentliggjøring

Klager/avvik

På valgdagene ble det rapportert om en rekke mangler ved gjennomføringen av kirkevalget. De vanligste meldingene var knyttet til mangel på stemmeavlukke, kategorisering av lister som "homolisten" og "homofientlig". Det var også steder hvor det gikk tomt for/manglet den ene av listene og hvor valgmedarbeidere drev tydelig valgaggitasjon. Åpen folkekirke oppfordret de som opplevde avvik ved gjennomføringen til å melde dette til valgansvarlig i lokalet og samtidig sende inn en avviksmelding eller klage til valgrådet. Det er ikke laget en nasjonal oversikt over hvor mange

avviksmeldinger som kom inn, men det ble i Kirkerådets AU i september behandlet 34 klager. 17 av disse var i Oslo Bispedømme.

Kunngjøring av valgresultat

I de bispedømmer hvor det skulle avholdes en indirekte valgomgang ble kun navnene på de valgte kandidatene og valgoppslutning offentliggjort. Åpen folkekirke i Møre etterspurte fullstendig valgresultat ned på soknenivå, men fikk avvist innsynsbegjæringen fra administrasjonen. Åpen folkekirke påklaget avgjørelsen med den begrunnelse at det ikke var gitt hjemmel i offentlighetsloven for avvisningen. Klagen ble videresendt Kirkerådet for behandling. Nærmere seks uker etter innsynsbegjæringen ble sendt til Møre bispedømmeråd sa Kirkerådet at det ikke var grunnlag i offentlighetsloven for å tilbakeholde informasjonen. Tidsbruken i behandlingen av klagen er interessant i denne sammenheng ettersom den indirekte valgomgangen startet kun få dager etter insyn ble gitt. Tunsberg, Bjørgvin og Agder og Telemark hadde alle avventet klagebehandlingen i Møre.

Øvrige utviklingstrekk

- Åpen folkekirke har søkt om og fått innvilget formelt medlemskap i Frivillighet Norge. Åpen folkekirkes styreleder i 2014-2015 ble gjenvalgt som styreleder i Frivillighet Norge i november 2015, for en ny toårsperiode.
- Åpen folkekirke hadde i 2015 483 betalende medlemmer, med grupper i alle bispedømmer.
- Styret har innkalt til årsmøte 6. februar 2016, med forutgående samling for de som er valgt inn i Kirkemøtet fra Åpen folkekirkes lister.

Økonomi og videre drift

Økonomien i organisasjonen ved årsskiftet er beskjeden, men under kontroll, jfr. årsregnskapet 2015. Ekstraordinære gaver i forbindelse med valgavviklingen er brukt i tråd med formålet.

Vilkår for fortsatt drift er til stede.

Oslo 21. januar 2015,

Sturla J. Stålsett

Marianne H. Brekken

Styrets leder

Styrets nestleder

Forslag til vedtak:

Årsmøtet godkjenner styrets årsmelding.

ÅF 4/16 – Regnskap 2015

Årsmøtet 2015 vedtok ikke noe budsjett for Åpen folkekirke da økonomien på dette tidspunktet var svært begrenset. Styret har gjennom året vedtatt og revidert budsjettet for Åpen folkekirke etter hvert som volumet på gaver/donasjoner økte. De største gavene kom inn mot kirkevalget i september, og styret var i sine vedtak tydelige på at disse midlene skulle brukes effektivt for et best mulig valgresultat. Dette reflekteres i at kostnadene for 2015 i all hovedsak ligger på poster som kan defineres som valgkamp (Annonser, nettsider mv. og Prosjektledelse/-medarbeider). Det økonomiske utgangspunktet for 2016 er derfor om lag på samme nivå som ved årsmøtet 2015. Det vises for øvrig til det som er sagt om økonomi i Sak 3/16 Styrets årsmelding. Revisors beretning er ikke klar ved utsendning av sakspapirene til årsmøtet, og legges derfor fram i møtet.

Inntekter	2015	2014
Medlemskontingenter	61550	34200
Tilskudd	39215	
Gaver/donasjoner m.v.	723444,86	3900
Diverse inntekter (renter m.v.)	1998	1
Årsmøte	8800	
Sum inntekter	835007,86	38101
Kostnader		
Reise- og møtekostnader m.v.	23314,55	
Annonser, nettsider m.v.	711447,29	
Gebyrer m.v.	6821,37	1987
Årsmøte	6909,03	
Prosjektledelse/-medarbeider	95000	
Sum kostnader	843492,24	1987
Mindreforbruk/Merforbruk	-8484,38	36114
Utgående Balanse 31.12	27629,62	36114

Forslag til vedtak:

Årsmøtet godkjenner regnskapet for 2015

ÅF 5/16 – Budsjett 2016

Det er med basis i organisasjonens relativt begrensede økonomi utfordrende å legge et budsjett for 2016. Det foreslås imidlertid en del prioriterte tiltak:

- Årsmøte 2016 og årsmøte i desember 2016/januar 2017 før Kirkemøtet 2017
- Samling for ÅF-representanter (februar 2016)
- Tilrettelegging og støtte under Kirkemøtet
- Støtte og bidrag til lokallagene; Strategisk kompetanseheving på sentrale områder for Åpen folkekirke
- Administrative utgifter som ny og bedre medlemsløsning (implementert) og revisjon av regnskap

Forslag til budsjett for 2016 følger nedenfor. Det avgis på samme form som regnskap 2015 av hensyn til revisjon.

	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Inntekter		
Medlemskontingenter	50.000	61550
Tilskudd	0	39215
Gaver/donasjoner m.v.	20.000	723444,86
Diverse inntekter	5.000	1998
Årsmøter (2016 og 2017)	20.000	8800
Sum inntekter	95.000	835007,86
Kostnader		
Reise- og møtekostnader m.v.	40.000	23314,55
Annonser, nettsider m.v.	10.000	711447,29
Gebyrer m.v. (revisor og medlemsløsning inkludert)	25.000	6821,37
Årsmøter	20.000	6909,03
Prosjektledelse/-medarbeider	0	95000
Sum kostnader	95.000	843492,24

Forslag til vedtak:

Årsmøtet godkjenner foreslåtte budsjett for 2016.

ÅF 6/16 – Vedtekter

I vedtektene står det at vedtektsendringer må foreslås senest en måned før årsmøtet holdes. Da fristen 6. januar gikk ut var det kun innkommet ett endringsforslag. Styret vil også gjøre oppmerksom på at det heller ikke ved utsendelsen av papirene var kommet inn flere forslag. Forslaget som er kommet inn fremmes av valgkomiteen v/Knut Lundby.

Begrunnelse for endring:

Gjeldende vedtekter sier at én vararepresentant går ut hvert år. Den situasjon som nå har oppstått, viser at dette er uheldig. Det var ikke mulig å erstatte den andre som går ut av styret. Valgkomiteen mener vedtektene bør endres slik at det i stedet velges en 1. og en 2. vara hvert år. Samtidig kan man nå fjerne passusen om loddrekning ved første styrevalg.

Nåværende formulering:

2. ledd i § 4 bør lyder: Styret velger selv nestleder, sekretær og kasserer. Styret velges for 2 år. 3 medlemmer og 1 vararepresentant utgår hvert år, første gang ved loddrekning. Alle kan gjenvelges.

Ny formulering

2. ledd i § 4 bør lyde: Styret velger selv nestleder, sekretær og kasserer. Styret velges for 2 år. 3 medlemmer utgår hvert år. Hvert år velges også en 1. og 2. vararepresentant. Alle kan gjenvelges.

Forslag til vedtak:

- Valgkomiteens forslag til endring vedtas av årsmøtet.

ÅF 7/16 Plattform

Plattform ble vedtatt på årsmøtet i 2015 sammen med valgprogram for Kirkemøteperioden 2016-2019. På det tidspunkt sakspapirene går ut har det ikke kommet inn endringsforslag på plattformen. Styret har drøftet saken og valgt å ikke fremme endringsforslag til plattformen dette året da en mener plattformen er detaljert nok på nåværende tidspunkt.

Forslag til vedtak:

- Årsmøtet gjør ingen endringer i plattform

ÅF 8/16 Kirkeordning og veivalg

Kirkemøtet i april 2016 skal behandle den store saken Veivalg for en fremtidig kirkeordning. Åpen folkekirke må på årsmøtet 2016 drøfte både sakens innhold og hvordan Åpen folkekirke skal gå inn i saken. Åpen folkekirkes kandidater er valgt inn på grunnlag av Åpen folkekirkes plattform og valgprogram.

1. Ledd i Åpen folkekirkes plattform og program som direkte angår tema reist i Kirkerådets høring om "Veivalg for fremtidig kirkeordning" og som kommer til behandling i kirkemøtet 2016.

I plattformen for Åpen folkekirke, legger følgende formuleringer premisser for kirkeordningsspørsmål:

Åpen folkekirke er en organisasjon innen Den norske kirke som bygger på denne kirkens bekjennelse og dens selvforståelse som en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke. [..]

Åpen folkekirke ønsker å videreføre og styrke Den norske kirke som folkekirke. Med det mener vi en kirke som

- er landsdekkende*
- er demokratisk [også nevnt i Den norske kirkes grunnlag]*
- har soknet som grunnenhet*
- har dåpen som eneste medlemskriterium*

NÆRVÆR OG TJENESTE

- Vi ønsker en kirke som er åpen og tilgjengelig for alle i hvert lokalsamfunn.*
- Vi ønsker en kirke som tydelig formidler og feirer evangeliet om Guds nåde gjennom ord og handling – i gudstjenesteliv, trosopplæring, kirkelige handlinger, diakoni, musikk, kunst og kultur.*
- Vi ønsker en selvstendig folkekirke som er aktiv og synlig i det offentlige rom.*
- Vi ønsker en kirke hvor folk kan komme i glede og sorg og møtes av kvalifiserte medarbeidere*

DELTADELSE OG MANGFOLD

- *Vi ønsker økt engasjement og deltagelse av medlemmene i kirkens demokratiske prosesser.*
- *Vi ønsker valgordninger som gir innflytelse til bredden blant kirkens medlemmer, som har respekt for ulike syn og ulike praksis.*

Valgprogrammet for perioden 2015-2019 har følgende punkter med relevans for kirkeordningsspørsmål:

- *Vi ønsker å videreføre og styrke Den norske kirke som folkekirke – det vil si en landsdekkende kirke som framstår som et inkluderende fellesskap, med rom for mangfold, tradisjon og fornyelse.*
- *Dåpen er eneste medlemskriterium.*
- *Gudstjeneste og nattverdbord skal være åpent for alle.*
- *Kirkehusene, gamle og nye, skal være steder der alle som ønsker det kan komme i glede og i sorg. Kirken skal arbeide for å holde kirker, menighetshus og gravplasser åpne, universelt tilgjengelige, og i god stand.*
- *Trosopplæring skal være breddetiltak for alle døpte.*
- *Det skal ikke innføres medlemsavgift i Den norske kirke.*
- *Soknet skal fortsatt være grunnenhet i kirken og alle sokn skal betjenes av prest.*
- *Alle sokn skal høre til i et prosti og et bispedømme.*
- *Bispemøtet skal ha en selvstendig plass i kirkeordningen med ansvar for bl.a. liturgiske og læremessige saker.*
- *Kirkeordningen skal ha som mål å forebygge arbeidskonflikter.*
- *Alle ansatte skal ha samme arbeidsgiver.*
- *Tilsetting av prester og andre kirkelig ansatte skal skje på en slik måte og i de organer som best kan sikre respekt for stillingenes særpreg, og best mulig samspill og samarbeid mellom alle kirkelige ansatte.*
- *Kirken skal ha en helhetlig tilsettingspolitikk der søkere ikke diskvalifiseres på bakgrunn av kjønn, samlivsform, seksuell orientering, funksjonsnivå, alder eller etnisitet.*

2. Kirkeforståelse

Formålet med en ny kirkeordning er at Den norske kirke også med et mer selvstendig forhold til staten skal fortsette å være en folkekirke. Derfor må den nye kirkeordningen sikre grunnleggende sider ved Den norske kirke som en åpen og inkluderende folkekirke. Med grunnlovsendringene i 2012 ble begrepet folkekirke for første gang skrevet inn i Grunnloven (§ 16), der folkekirkebegrepet ligger som et premiss: Den norske kirke *“forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten”*. Dette forplikter både staten og kirken.

Ordet folkekirke defineres ofte kvantitativt: Kirken må være landsdekkende og lokalt forankret. Kulturdepartementet har de siste årene skrevet inn i tildelingsbrevet til Kirkerådet at Den norske kirke *«skal ha en oppslutning som bekrefter dens preg av folkekirke. «Her kobles altså antall medlemmer og ordet folkekirke sammen. Enkelte steder i landet, særlig i deler av Oslo, er så langt nede i oppslutning at dette folkekirkekravet ikke lenger er opplagt oppfylt. Dette åpner for behovet av en tydeliggjøring av hvilke «kvalitative» kriterier som like fullt gjør også disse områder i byen og bispedømmet til deler av folkekirken.*

En folkekirke bestemmes ikke kvantitativt men har kvalitative kjennetegn. Derfor kan en folkekirke utmerket være en minoritetskirke. Det er en måte å være kirke på til forskjell fra andre måter å være kirke på. Den har teologiske og sosiologiske kjennetegn. Dette legger vesentlige premiss for kirkeordningen. Folkekirke er juridisk et trossamfunn, men teologisk og sosiologisk noe mer enn et trossamfunn.

Folkekirken gir rom for ulik grad av deltakelse og engasjement, ulike kulturer og tradisjoner. Mangfold har vært og må fortsatt være et viktig kjennetegn ved folkekirken. I folkekirken skal det ikke skje en «rangering» av medlemmer, med hensyn til engasjement, deltakelse og eierskap. *Ett av de sosiologiske kjennetegn ved en folkekirke er at den knytter seg til de allmenne livserfaringer og ikke til den spesifikke religiøse erfaring. En folkekirke kan derfor ikke sees løsrevet fra det livet og de livsbetingelser som «folket» i folkekirka har. Derfor er soknet den naturlige organisatoriske grunnenhet.*

Teologisk underbygges dette av tanken på at Guds nåde er først. Folkekirke organiseres ut fra tanken om at nåden tilbys alle. Den er ikke avhengig av deltakelse eller trosuttrykk. Folkekirken er

fellesskapet av de døpte, fellesskapet av troende, uansett graden av engasjement. Når dåpen er det neste kriterium for medlemskap i folkekirken, må den organiseres slik at medlemmene opplever at Den norske kirke er deres kirke. Folkekirken har sitt grunnlag i det allmenne, der verden og alle mennesker er skapt av Gud. Troslivet fødes i dåpen, og har sitt forbilde i Matt 18,3: *“Uten at dere omvender dere og blir som barn, kommer dere ikke inn i himmelriket”*. Barnets tillitsfulle mottak av Guds nåde, er derfor forbildet for alle troende, og umuliggjør en rangering av de troende etter for eksempel innsikt i dogmatiske spørsmål, aktivitetsnivå eller livsførelse.

Dette medfører at folkekirken må preges av å være åpen og inkluderende. Den må OPPLEVES som åpen og inkluderende. Dette må prege organisering og forkynnelse. Og det må prege de vedtak som fattes om lærespørsmål, liturgi og kirkeordning. Åpen folkekirke mener at også i dette perspektivet er vigselsliturgi for likekjønnede par viktig.

For folkekirken er betydningen av kirkebygget og kirkerommet svært stor. Kirkebygget er en svært viktig markør for tilhørighet og identitet. Dette viser seg blant annet i de sterke reaksjonene når en kirke brenner ned. Svært mange føler en sterk tilhørighet til kirken på hjemstedet, der generasjoner før dem er døpt, konfirmert, gift og begravet. Kirkehusene gamle og nye, er steder man kommer for å markere livets store begivenheter, et sted alle som ønsker det kan komme i glede og i sorg. Dette betyr også at kirken oppleves som en viktig tradisjonsbevarer og tradisjonsbærer. Også i et kirkeordningsperspektiv er det avgjørende at kirken fortsatt har en slik rolle. Når valg av ordning skal tas, må det legges vekt på kontinuitet og at medlemmene fortsatt opplever å ha sin kirke.

Norge er blitt et flerreligiøst og flerkulturelt samfunn. Religioner og livssyn lever side om side. Dette stiller Den norske kirke overfor særlige utfordringer. Den norske kirkes rolle endres, fra å ha en nær hegemonisk rolle, til å bli et majoritetstrossamfunn i et samfunn med mange tros- og livssynssamfunn. Det kommer til å bli en helt sentral oppgave de nærmeste årene å finne en rolle for Den norske kirke som både ivaretar dens preg av folkekirke, samtidig som det livssynsåpne samfunn, med likeverd mellom tros- og livssynssamfunnene videreutvikles.

En sentral side ved folkekirken, er at den er bygges demokratisk. I dette perspektivet er ikke minst begrepet maktbalanse viktig. En folkekirke er rigget slik at ulike grupper og linjer spiller sammen og at makten fordeles og balanseres. Da blir de demokratiske prosessene og spillereglene og ikke minst

den demokratiske bevisstheten nødvendig. Høy valgdeltakelse er et uttrykk for eierskap og engasjement, noe resultatet av kirkevalget i 2015 ga tydelig uttrykk for. Her var tre ulike faktorer viktig:

- Økt vekt på direkte valg
- Det var enklere å stemme og å vite hvem man skulle stemme på
- Et program som forplikter de valgte på enkeltsaker

Den norske kirke er en del av den verdensvide kirke, og dermed en del av et verdensomspennende fellesskap av kirker. Den evangelisk lutherske kirke regner lokalmenigheten som teologisk grunnenhet. Slik sett er den universelle kirke representert ved lokalkirken. I Den norske kirkes ordning har prestedtjenesten en viss selvstendighet. Åpen folkekirke er opptatt av at denne rollen må videreføres i en ny kirkeordning. Prestens rolle i folkekirken er svært viktig, ikke minst som den som mange steder er alene om å utføre kirkelige handlinger. Presten blir slik ofte et viktig symbol på folkekirken, som den som døper, konfirmerer, vier og begraver – det vil si er med i livets ytterpunkter og store dager.

Dette gjelder også andre kirkelig tilsatte, ikke minst kantor/organist, diakon, tropplæringsmedarbeider og kateket. Det arbeidet som gjøres av disse yrkesgruppene er helt sentralt for å ivareta og bygge folkekirken. Dette er stillinger der kontakt med bredden av medlemsmassen står helt sentralt:

- Kantor/organist som gir et kunstnerisk uttrykk for troen og som gir musikalske uttrykk for tro, følelser og opplevelser i møte med livets ytterpunkter
- Diakon som bærer av evangeliet i handling
- Trosopplæringsmedarbeider/kateket som skaper møteplasser for opplevelser, læring og fellesskap, og bidrar til nødvendig kunnskap om kristen tro og tradisjon.

Åpen folkekirke er opptatt av at kirkeordningen må reflektere de store og grunnleggende forskjeller i landet. Det er stor forskjell på å organisere kirke i storbyer og på landsbygda. Både befolkningstetthet, befolkningssammensetning, tros- og livsynsmangfold, geografiske avstander, tradisjoner, personalressurser og andre forhold tilsier at kirkeordningen må være så fleksibel at den kan romme dette mangfoldet.

3. Hva skal det tas stilling til?

Kirkerådet sendte 16. februar 2015 et høringsnotat om Veivalg for fremtidig kirkeordning på høring til berørte instanser. I høringsnotatet gjorde Kirkerådet rede for alternative veivalg for arbeidet med fremtidig kirkeordning, som høringsinstansene ble bedt om å ta stilling til. 815 høringsinstanser uttalte seg i høringen. Kirkerådet behandlet saken på møter i september og desember 2015. Det legges opp til at Kirkemøtet 2016 behandler saken og foretar de nødvendige veivalgene.

Hovedproblemstillinger:

I en situasjon hvor Den norske kirke skilles ut fra staten og får rettslig handleevne, reises spørsmålet om hvordan myndighetsforholdene skal være mellom organer på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Et avgjørende spørsmål for utformingen av kirkeordningen er hvordan oppgaver og myndighet skal fordeles mellom nivåene.

Økonomi:

Grunnlovens § 16 forutsetter en fortsatt offentlig finansiering av Den norske kirke.

Finansiering er kanskje det enkeltspørsmålet som i størst grad vil påvirke den fremtidige kirken. Den norske kirkes virksomhet finansieres i dag i hovedsak gjennom bevilgninger fra stat og kommune. Staten dekker gjennom bevilgninger over statsbudsjettet utgiftene til presteskaper, til kirkelig administrasjon og til trosopplæring. Kommunene er i henhold til kirkeloven § 15 pålagt å dekke utgifter til blant annet bygg og vedlikehold av kirker, anlegg og drift av gravplasser, utgifter til ansatte i soknet og kontorlokaler.

I tillegg til dagens ordning finnes det ulike modeller for finansieringen av Den norske kirkes virksomhet:

- Ordning med medlemsavgift: En slik ordning innebærer at kirkemedlemmene betaler en årlig avgift til Den norske kirke.
- Ordning med livssynsavgift: En slik avgift kreves inn over skatteseddelen, og betales av alle.
- Kombinasjonsløsninger: Kombinasjon av offentlig finansiering og en medlemsavgift.

Soknet og soknets organer:

Soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke. Menighetsrådet er soknets basisorgan.

Etter en luthersk kirkeforståelse skapes og finnes kirken bare der evangeliet møter menneskene som forkynnelse, sakramentsforvaltning og i kjærlighetsgjerninger. Dette skjer i soknet, og det er dette som er kjernen i soknerådets virksomhetsansvar.

Fra 1996 ble det lovfestet kirkelige fellesråd i alle kommuner med flere sokn. Fellesrådet skulle på vegne av menighetsrådene ivareta oppgaver i hovedsak av samordnende eller tjenesteytende karakter. Det har lenge vært en pågående diskusjon om soknene som rettslig og organisatorisk enhet har den mest hensiktsmessige størrelse.

Dersom ordningen med to organer for soknet videreføres, må det tas stilling til om fordelingen av myndighet mellom de to organene skal videreføres som i dag, om det skal overføres oppgaver og myndighet til menighetsrådet eller om det skal legges mer ansvar for det menighetsbyggende arbeidet til fellesrådet.

For å styrke kirkas utviklingsevne lokalt trenger soknet en klart definert faglig ledelse. Ettersom siden den lokale kirke i soknet i det vesentlige (ca 67%) finansieres av kommunen, har det vist seg nødvendig med et organ som kan kommunisere begrunnet og saklig med kommunen. En kommune har oftest flere sokn, derfor har kirken utviklet ordningen med fellesråd. Fellesrådet forholder seg til kommunen. Det er gjort forsøk med større fellesråd på tvers av kommunegrenser men et fellesråd har normalt pr definisjon det samme geografiske ansvarsområde som en kommune. Mange steder vil det måtte lages samarbeidsavtaler mellom kommuner/fellesråd.

Dersom ordningen med to organer for soknet videreføres, må det avgjøres på hvilket nivå fellesrådet skal ligge på, om det fortsatt skal følge kommunegrensene eller om en kan tenke seg en ordning med stor-fellesråd. Her vil kommunereformen kunne få konsekvenser for vurderingen, men man vet per i dag ikke hvor mange kommunesammenslåinger som vil finne sted. Det er imidlertid viktig, ikke minst med tanke på kommunal finansiering, å videreføre en tett relasjon til det kommunale nivået.

Folkekirken skapes og utvikles lokalt i soknet. Men soknene trenger støtte, organisatorisk tilhørighet og tilsyn i en større enhet. Etter tradisjonen er dette bispedømmet. Dette er en relasjon som ikke nødvendigvis er gjensidig utelukkende når det gjelder myndighet og innflytelse.

Det er ingen grunn til å bygge ned bispedømmet. For å styrke soknene bør også bispedømmene styrkes. Det er ikke gitt at det er en motsetning mellom sokn og bispedømme, selv om deler av

kirkeordningsdebatten ofte fremstiller det slik. Men det er ikke nødvendigvis slik at et sterkt sokn må bety et svakt bispedømme og at et sterkt bispedømme må bety et svakere sokn.

Bispedømmet må sees som soknet beste støtte. I bispedømme må soknene finne den teologiske og organisatoriske støtte for den utvikling av kirka som kontinuerlig foregår i soknet. Kirken utvikles nedenfra og bispedømmet er en god enhet for å styrke og støtte denne utvikling. Bispedømme og biskopens hovedoppgave er utvikling og nyskaping.

Ledelse:

Styring og ledelse i den lokale kirke er i dag delt. Prestetjenesten har sin egen styrings- og ledelseslinje, mens de øvrige ansatte ledes av en daglig leder. Kirkemøtet har ved flere anledninger vedtatt at målsettingen er felles arbeidsgiveransvar for alle ansatte i en framtidig kirkeordning. Argumentet for å opprettholde dagens ordning er ønsket om å sikre prestatetjenestens uavhengighet. Argumentet mot er at en fortsatt todeling vanskeliggjør felles, lokalt planarbeid og et enhetlig lederskap. En innordning av prestatetjenesten under soknets ansvar må sees i sammenheng med hvor arbeidsgiveransvaret for prester legges.

Arbeidsgiveransvar:

Hovedproblemstillingen her er om hvordan vedtaket om felles arbeidsgiveransvar i en framtidig kirkeordning skal utformes. En samordning av arbeidsgiveransvar vil en kunne styrke muligheten for samlet styring av menigheten. Hvordan skal i så fall biskopens rolle som leder av prestatetjenesten i bispedømmet ivaretas? Hvor tett er sammenhengen mellom arbeidsgiverrollen og ledelsen av presteskaret? Historisk sett er denne sammenhengen av relativt ny dato. Biskop/bispedømmeråd fikk overført arbeidsgiveransvaret for prestene fra staten sent på 1980-tallet. Før den tid ble prestene tilsatt i kirkelig statsråd, mens biskopen ledet prestatetjenesten.

En viktig erfaring med bispedømmerådet som tilsettingsorgan, er at det muliggjør en helhetlig tilsettingspolitikk, som blant annet tar hensyn til en god kjønnsmessig, aldersmessig, teologisk og erfaringsmessig mangfold.

Det er tre hovedmodeller for organisering av arbeidsgiveransvaret:

A. Samling av arbeidsgiveransvaret i et organ som opptre på vegne av soknet:

I denne modellen vil alle som arbeider i soknet være ansatt i soknet (enten menighetsrådet eller fellesrådet, avhengig av om ordningen med to organer for soknet opprettholdes). I denne modellen

vil biskop og prost tillegges et nærmere definert faglig lederansvar for prester og andre vigslede medarbeider.

B. Samling av arbeidsgiveransvaret i bispedømmerådet

I denne modellen vil alle som arbeider i soknene i et bispedømme bli ansatt av bispedømmerådet. Dermed vil prestene beholder bispedømmerådet som arbeidsgiver, mens de som i dag har fellesrådet som arbeidsgiver, blir overført til bispedømmerådet. Økonomisk vil dette medføre at fellesrådet overfører midler til å lønne ansatte som ikke har statlig finansiering eller at kommunene yter tilskudd direkte til bispedømmerådet. Det har vært innvendt mot denne modellen at den vil kunne svekke kommunenes vilje til å prioritere til finansieringen av den lokale kirke.

C. Modifisert utgave av dagens ordning

I denne modellen vil prestene fortsatt bli ansatt i bispedømmerådet, mens fellesrådet beholder arbeidsgiveransvaret for de som i dag er ansatt i soknet. Ordningen innebærer felles daglig ledelse for alle kirkelige tilsatte som arbeider i soknet, og at menighetsrådet får innstillingsmyndighet ved tilsetting av prester.

Bispemøtet:

Bispemøtet har et særskilt ansvar for saker av læremessig karakter, blant annet liturgisaker. Et viktig spørsmål er hvordan forholdet mellom Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet skal ordnes på en måte som både ivaretar Kirkemøtets rolle som kirkens øverste organ, og som samtidig sikrer utøvelse av biskopenes særlige ansvar og fullmakter.

Forslag til vedtak:

Åpen folkekirkes årsmøte har drøftet overordnede hensyn og prinsipper som er vesentlige når ny kirkeordning skal utformes. Åpen folkekirkes kandidater er valgt inn på grunnlag av Åfs plattform og valgprogram. Disse grunnlagsdokumentene inneholder mange punkter som er særlig relevante når spørsmålet om ny kirkeordning skal vurderes. De delegatene som er valgt inn til Kirkemøtet fra Åpen folkekirkes lister vil begrunne sine standpunkt i de enkelte spørsmål spesielt ut fra disse punktene i grunnlagsdokumentene, og forøvrig ta drøftingen i Årsmøtet med i sin vurdering av disse spørsmålene.

ÅF 9/16 Demokrati i Den norske kirke

Bakgrunn for saken og avgrensninger

Valgordning og valgregler er ikke satt på sakskartet for Kirkemøtet 2016. Dette hovedsakelig fordi man først må gjøre veivalget om hvordan Kirkemøtet skal settes sammen, dvs. hvem som skal velge delegatene.

Valgsaken kan imidlertid komme opp allerede på Kirkemøtet 2017, og siden dette er datofestet til 25. – 31. januar 2017 bør Åpen folkekirke allerede i årsmøtet 2016 konkretisere hva Åpen folkekirke ønsker å si om demokratiutviklingen i kirken og valgregler for framtidige kirkevalg. En slik sak kan bli svært omfattende hvis en trekker fram alle aspekter ved kirkedemokratiet. Det er derfor nødvendig å gjøre noen avgrensninger i saken. Det redegjøres for disse i det påfølgende.

Åpen folkekirke bør i årsmøtet 2016 konsentrere innsatsen til å se på valgordning og regler for valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Behandlingen av valgsaken i den kirkemøteperioden vi har lagt bak oss - sammen med erfaringen fra de siste tre kirkevalgene - peker på særlig to hovedtemaer:

- Forholdstallsvalg kontra flertallsvalg
- Direkte valg kontra indirekte valg

Det bør ikke være nødvendig å foreslå vesentlige endringer i ordningen for valg av menighetsråd. Her har det allerede i lengre tid vært mulig å stille alternative lister. Det er likevel viktig å påpeke at ved valgene på soknenivå er det viktig å få bedre fram de enkelte kandidaters synspunkter også på sentrale kirkepolitiske spørsmål.

Spørsmålet om de lek kirkelig tilsattes representasjon i Kirkemøtet kunne også vært tatt opp i saken om valgordning. Det er betimelig å spørre om lek kirkelig tilsatte i en kirkedemokratisk kontekst kan fortsette å ha den særfordelen det er å bli valgt blant sine egne på en egen kvote til Kirkemøtet. Vurderingen blir imidlertid at spørsmålet krever mer utredning enn det har vært kapasitet til fram mot dette årsmøtet.

Det kunne videre også vært naturlig å ta opp spørsmålet representasjon for prestene/de ordinerte til prestatjeneste i Kirkemøtet, og valgformen for disse. Vurderingen blir også for dette spørsmålet at det kreves et mer omfattende utredningsarbeid enn det har vært kapasitet til fram mot dette årsmøtet.

Hva Åpen folkekirke sier om valgordning og demokrati i plattform og program vedtatt av årsmøtet 2015?

Plattform:

Åpen folkekirke ønsker å videreføre og styrke Den norske kirke som folkekirke. Med det mener vi en kirke som

- er landsdekkende
- er demokratisk
- har soknet som grunnenhet
- har dåpen som eneste medlemskriterium

Vi ønsker økt engasjement og deltakelse av medlemmene i kirkens demokratiske prosesser.

Vi ønsker valgordninger som gir innflytelse til bredden blant kirkens medlemmer, som har respekt for ulike syn og ulik praksis.

Valgprogrammet:

- Dåpen er eneste medlemskriterium.
- Vi arbeider for en kirke som styres nedenfra av medlemmene selv, med valgordninger som gir innflytelse til bredden blant kirkens medlemmer.
- Valgordningen skal forenkles slik at alternativer blir godt synlige, og det blir tydelig hvilke organer det velges til.
- Kirkemøtet skal velges direkte av medlemmene.
- Forholdet mellom valgte og administrative organer må tydelig vise at det er de valgte organer som styrer kirken.
- Flere beslutninger skal flyttes fra administrasjon til valgte organer.

Nåværende valgordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

I *Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* vedtatt av Kirkemøtet 8.4.2014 er det sagt følgende om valgform:

§ 2-5.Valgform

- (1) Valg av leke medlemmer til bispedømmerådet finner sted ved flertalls- eller forholdstallsvalg. Dersom det bare foreligger én godkjent kandidatliste, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere godkjente kandidatlistene, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.
- (2) Ved forholdstallsvalg vil gruppen av leke medlemmer bli sammensatt av representanter fra de forskjellige listene, etter det forholdsmessige antall stemmer hver liste får, jf. § 2-15 tredje ledd bokstavene d og f. Ved tilleggsstemme (kumulering) og oppføring av navn fra andre lister vil velgerne også kunne endre rekkefølgen på den enkelte liste, og slik påvirke hvilke personer fra listene som får flest stemmer og dermed velges, jf. § 2-15 tredje ledd bokstavene e og g.
- (3) Ved flertallsvalg vil gruppen av leke medlemmer bli sammensatt i rekkefølge ut fra det antall stemmer den enkelte kandidat får. Ved tilleggsstemme (kumulering) vil velgerne kunne påvirke hvilke personer som får flest stemmer og dermed velges.
- (4) Valget kan videre finne sted etter to alternative ordninger:

a. Sju leke medlemmer velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer ved direkte valg.

b. Fire leke medlemmer velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer (direkte valgomgang), mens tre leke medlemmer velges av menighetsrådsmedlemmene i bispedømmet (indirekte valgomgang). Samme kandidatliste(r) benyttes ved begge valgomganger. Representanter som er valgt i den direkte valgomgangen, strykes fra kandidatlisten(e) før den indirekte valgomgangen.

(5) Bispedømmerådene vedtar innen 1. november året før valgåret hvilken ordning som skal benyttes i eget bispedømme.

I tråd med muligheten i § 2-5, 1. ledd ble Kirkevalget 2015 gjennomført som forholdstallsvalg i 9 av 11 bispedømmer ved at Åpen folkekirke stilte egen liste som et alternativ til Nominasjonskomiteens liste. I Bjørgvin og Stavanger ble Kirkevalget gjennomført som flertallsvalg ved at det kun forelå én liste, nemlig Nominasjonskomiteens liste.

I 4 bispedømmer vedtok bispedømmerådene en ordning med både direkte og indirekte valgomgang for sitt bispedømmerådvalg, tråd med § 2-5, 4. og 5. ledd. Dette var Møre bispedømmeråd, Bjørgvin bispedømmeråd, Agder og Telemark bispedømmeråd og Tunsberg bispedømmeråd. I de 7 øvrige bispedømmene ble det gjort vedtak om at Kirkevalget 2015 skulle gjennomføres kun ved direkte valg blant alle kirkemedlemmer den 14. september 2015.

For de 7 bispedømmene med direkte valgomgang var alle resultater fra Kirkevalget klare pr 25. september. I de øvrige 4 bispedømmer med indirekte valgomgang var det endelige resultatet ikke klart før 6. desember, da de 12 siste leke medlemmer til Kirkemøtet ble offentliggjort.

Konsekvenser av dagens valgordning – valgdeltakelse

Åpningen i valgreglene for å gjennomføre forholdstallsvalg allerede fra Kirkevalget 2015, la mye av grunnlaget for dannelsen av Åpen folkekirke etter at vigselsaken ble tapt med knapp margin i Kirkemøtet 2014. Vi må vente på evalueringer av Kirkevalget 2015 fra nøytrale instanser før vi trekker endelige konklusjoner om betydningen av flere lister ved valget. Både mediedekningen forut for valget og ikke minst valgdeltakelsen bør imidlertid kunne tolkes som positive ringvirkninger av de reelle valgmulighetene kirkemedlemmene fikk ved Kirkevalget 2015.

Valgdeltakelsen ved bispedømmerådvalget 2015 for landet som helhet ble på 15,12 % av de stemmeberettigede. Tilsvarende tall for 2011 var 10,59 %. Dette må kunne defineres som en meget positiv utvikling.

Konsekvenser av dagens valgordning – direkte og indirekte valgomgang

Åpen folkekirke fikk i den direkte valgomgangen flertallet av stemmene i alle de 9 bispedømmene hvor det ble stilt egen liste, varierende fra 54 % av stemmene i Møre bispedømme og opp til 76 % i Oslo bispedømme.

I Stavanger og Bjørgvin bispedømmer var kun Nominasjonskomiteens liste representert. I Stavanger vant Åpen folkekirkes anbefalte kandidater 3 av 7 plasser i den direkte - og eneste - valgongangen, mens i Bjørgvin bispedømme vant Åpen folkekirkes anbefalte kandidater 3 av 4 plasser i den direkte valgongangen.

For både Tunsberg og Agder og Telemark fikk valgordningen betydning for balansen i bispedømmerådene: I Agder og Telemark ville det vært 5 – 5 mellom likekjønnet vigsel/ikke likekjønnet vigsel med kun direkte valgongang, mens sluttresultatet ble 4 – 6. I Tunsberg ville det vært rent flertall for likekjønnet vigsel ved kun direkte valgongang, mens sluttresultatet ser ut til å ha blitt 5 – 5.

Den muligheten for indirekte valg via menighetsrådene som fire bispedømmeråd valgte, ble ikke avgjørende for Kirkemøtets balanse i vigselssaken. Flertallet for likekjønnet vigsel ville imidlertid vært enda større ved direkte valg av alle leke medlemmer til bispedømmerådene 14. september,.

Valgordning – veien videre

Spørsmålet om kirkelig vigsel for likekjønnede par ville blitt en hovedsak ved Kirkevalget 2015 også om det ikke hadde vært åpnet for forholdstallsvalg og alternative lister. Det at Åpen folkekirke stilte liste i 9 av 11 bispedømmer ga likevel velgerne et tydelig alternativ. Sterkest så vi dette i Oslo, der valgdeltakelsen ble doblet fra 2011 til 2015 og Åpen folkekirke fikk mer enn 3/4 av stemmene.

Det vi så med egne øyne i valget er helt i tråd med Åpen folkekirkes nåværende plattform og valgprogram, og det må etter Kirkevalget 2015 være legalt å si at økte valgmuligheter og synlige alternativer mobiliserer til større valgdeltakelse enn enkeltlister der kandidatene i all hovedsak representerer seg selv.

Sett fra et kandidatsynspunkt har Kirkevalget 2015 også vist at det gir større trygghet for den enkelte kandidat å være en del av felleskapet på ei liste med egen plattform og valgprogram.

Når det gjelder spørsmålet om indirekte valg, viser Kirkevalget 2015 at flertallet av menighetsrådenes medlemmer i de aktuelle bispedømmene gjorde andre prioriteringer i den indirekte valgongangen enn det flertallet av velgerne gjorde på valgdagen 14. september.

Konklusjon forholdstallsvalg kontra flertallsvalg:

Kirkevalget 2015 viser at en valgordning med synlige alternativer mobiliserer flere velgere. Åpen folkekirke er tydelige på at dåpen er eneste medlemskriterium i Den norske kirke, og ønsker valgordninger som gir innflytelse til bredden blant kirkens medlemmer. Vi ønsker også økt engasjement og deltakelse av medlemmene i kirkens demokratiske prosesser.

Åpen folkekirke må i tråd med det ovennevnte derfor arbeide for at Kirkemøtet fatter vedtak om valgordning og valgregler som gjør at forholdstallsvalg blir den ønskede og naturlige valgformen ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, med virkning fra Kirkevalget 2019. Flertallsvalg skal være unntaket der det ikke lar seg gjøre å få flere ulike organisasjoner / forslagsstillere til å stille lister.

Konklusjon direkte valg kontra indirekte valg:

Kirkevalget 2015 viser at ordningen med indirekte valg ga resultater som ikke er forenlig med viljen til flertallet av velgerne vist gjennom valgresultatet fra selve valgdagen 14. september.

Tilhengerne av indirekte valg vil kunne si at dette er et legalt resultat, siden dette er viljen til de gudstjenestefeirende menigheter. Vi vil også kunne møte argumenter om at organisasjonsdemokrati via lokalleddene er vanlig ellers i samfunnet.

Åpen folkekirke må stå fast på at Den norske kirke ikke bare en medlemsorganisasjon. Den er også en bred samfunnsinstitusjon. Som trossamfunn omfatter den alle døpte. Derfor er indirekte valg en ordning som verken Åpen folkekirke eller Den norske kirke kan leve videre med. Åpen folkekirke vil gi innflytelse til bredden av medlemmer, og Kirkemøtet skal i størst mulig grad velges direkte av kirkemedlemmene.

Åpen folkekirke må i tråd med det ovennevnte derfor arbeide for at Kirkemøtet fatter vedtak om valgordning og valgregler som fjerner muligheten for indirekte valg. Valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal skje gjennom direkte valg.

Forslag til vedtak

1. Åpen folkekirke skal arbeide for at Kirkemøtet fatter vedtak om valgordning og valgregler som gjør at forholdstallsvalg blir den ønskede og naturlige valgformen ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, med virkning fra Kirkevalget 2019. Flertallsvalg skal være unntaket der det ikke lar seg gjøre å få flere ulike organisasjoner / forslagsstillere til å stille lister.

2. Åpen folkekirke skal arbeide for at Kirkemøtet fatter vedtak om valgordning og valgregler som fjerner muligheten for indirekte valg. Valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet skal kun skje gjennom direkte valg.

ÅF 10/16 Likestilling, likeverd og LHBT i kirken

Kirken og LHBT

Den norske kirke har aktivt diskutert kirkens relasjon til homofile siden 1990-tallet. Diskusjonen er eldre enn dette, men siden 1990-tallet har saken vært aktivt opp til diskusjon nærmest kontinuerlig. Etter år med aktiv diskriminering, mobbing, usynliggjøring fra kirkens side, har lesbiske og homofile vent seg til at kirken ikke er et sted hvor de er ønsket velkommen - eller hvor de kan være ærlige om hvem de er. Det er talløse eksempler på forsøk på helbredelse, utestenging og undertrykkelse. Lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT-personer) har i stor grad vært og forblitt i kirken på tross av og ikke på grunn av hvordan de er blitt behandlet. Utsagnene fra kirken offisielt og fra sentrale biskoper, prester og andre kirkeledere har ofte skapt dype sår. LHBT har vært en undergrunnsbevegelse i kirken, gjennom blant annet Åpen kirkegruppe, andre initiativ og enkeltpersoners innsats i kirken.

I 2015 kom Den norske kirkes plan for likestilling mellom kjønnene. Planen viser den manglende forståelse for LHBT-perspektivet i kirken hva gjelder likestilling.

Det er historien som spiller med når Åpen folkekirke nå har vunnet kirkevalget og vil få innflytelse til å bekle verv, gjennomføre endringer og justere hvordan Den norske kirke snakker om og med LHBT og alle andre som ikke passer inn i det tradisjonelle kjønns – og familieperspektivene Den norske kirke har hatt og basert sine liturgier på.

Åpen folkekirke og LHBT

I Åpen folkekirkes plattform finner vi følgende formulering:

- Vi ønsker en kirke som fremmer menneskeverd og motarbeider diskriminering.
- Vi ønsker en kirke som ser på alle som likeverdige og fremmer likebehandling uavhengig av for eksempel kjønn, seksuell orientering, etnisitet, alder og funksjonsevne.
- Vi ønsker en tilsettingspolitikk som reflekterer et mangfold blant annet med hensyn til seksuell orientering, alder, kjønn, funksjonsevne og etnisitet.

Veien videre

Kirkens forhold til LHBT-personer og LHBT-personers forhold til kirken har skapt sår. Sår som trenger en helingsprosess, både av politisk og liturgisk karakter. Åpen folkekirke må være en pådriver i dette arbeidet i Den norske kirke. I dette arbeidet er det viktig at vi som organisasjon anerkjenner at endringen som nå skjer i Den norske kirkes forhold til LHBT er gjort mulig på grunn av at mange utrettelig har jobbet ad hoc og strategisk de siste tiårene.

Det må utvikles en klar strategi rundt velbegrunnet uenighet i synet på likekjønnet samliv. En utfordring i denne prosessen er elementer i konservativ kristen veiledning og i enkelte miljøer tale om og praktisering av "helbredelse" av homofili.

Det vil i lys av Åpen folkekirkes politiske plattform at de bispedømmene Åpen folkekirke har flertall ikke lenger benytter seg av diskrimineringsmuligheten på bakgrunn av samlivsform, seksuell orientering eller kjønnsidentitet. Det må også fra Den norske kirkes side tydeliggjøres at tiden med

diskriminering er over, selv om prester vil få muligheten til å reservere seg fra å vie likekjønnede par i tråd med ekteskapsloven § 13.

Resultatet av kirkevalget og den kommende innføring av vigsel for likekjønnede vil kunne få konsekvenser for kirkens økumeniske relasjoner. I så tilfelle er det viktig at Den norske kirke holder fast på og løfter fram at en slik praksis ikke er av kirkesplittende karakter og bidra i arbeidet på dette området i de økumeniske fora vi er representert. Vi må aktivt spille en rolle for å løfte LHBT og menneskerettigheter internasjonalt og i våre søsterkirker.

En stor utfordring er mange kirkelig ansattes ofte minimale og enkelte ganger totalt fravær av kompetanse på LHBT. Dette har hatt uheldige konsekvenser for LHBT-personers møte med kirken i forbindelse med for eksempel gravferd og dåp. Landsforeningen for lesbiske og homofil frigjøring (LLH) har utviklet noe de kaller Rosa kompetanse. Rosa kompetanse er en undervisningsmodell hvor helsepersonell, barneverns- og skoleansatte, politi og påtalemyndighet kan lære å snakke trygt om kjønn og seksualitet.

Åpen folkekirke bør bidra sterkt til at det utvikles et konsept som Rosa kompetanse til bruk i kirken, særlig rettet mot prester, proster, diakoner og trossopplærere/kateketer. I dette programmet bør det skoles om hvordan vi i kirken kan snakke trygt om kjønn og seksualitet. Målet er å bidra til økt kunnskap om det å være lesbisk, homofil, bifil, transperson og/eller skeiv i dagens Norge og spesielt kirke-Norge slik at mennesker som jobber i kirken med mennesker kan møte alle på en ivaretagende og inkluderende. Slik at alle som ønsker kontakt med kirken kan være trygge på at de møtes på en ordentlig måte.

Forslag til vedtak:

1. *Åpen folkekirke vil gå inn for en ny liturgi som åpner for likekjønnet vigsel og som kan brukes av alle. Åpen folkekirke anerkjenner en kirkelig vigslers rett til å nekte å foreta vigsel dersom brudefolkene er av samme kjønn cf. Ekteskapsloven §13.*
2. *Åpen folkekirke vil være en pådriver for å utvide likestillingsforståelsen i Den norske kirke til ikke bare å gjelde likestilling mellom kjønnene, samt bidra til å utvikle en "rosa kompetanse" for kirken.*

ÅF 11/16 Valg

Årsmøtet skal i henhold til vedtektene velge styre, valgkomite, underskrivere av protokoll og revisor.

1. Styrevalg

Valgkomiteen bestående av *Knut Lundby (leder), Stine Kiil Saga og Andreas Alexander Nordvang-Sandvold Fosby* leverte sin innstilling til styreleder og styremedlemmer 6. Januar 2016. Valgkomiteens innstilling ligger vedlagt sammen med en presentasjon av kandidatene.

Alternative forslag:

Dersom medlemmer ønsker å fremme forslag på andre styrekandidater kan dette gjøres i forkant av møtet eller på møtet. Alternative kandidater bes presenteres på tilsvarende måte som valgkomiteen har presentert sine kandidater. Forslag på alternative kandidater kan sendes til leder i Åpen folkekirke Sturla J. Stålsett på mail sturla.stalsett@gmail.com.

Valgprosedyre:

Vedtektene sier ikke noe om hvordan styrevalget skal gjennomføres. Det er derfor ønskelig at årsmøtet gjør et vedtak på valgprosedyre. Årsmøtet får to alternative valgprosedyrer fremlagt.

a) Valgkomiteen foreslår i sin innstilling følgende valgprosedyre:

Valgkomiteen foreslår at det først gjennomføres separat valg av ny styreleder. Forutsatt at den foreslåtte vedtektsendringen vedtas, kan så styre- og varamedlemmer velges samlet i én valgomgang. Siden det skal velges 4 faste styremedlemmer, foreslår valgkomiteen at hver stemmeberettiget i møtet kan gi stemme til 4 kandidater. De tre som får flest stemmer er valgt for to år, nr. 4 blir medlem for ett år, nr. 5 blir 1. vara og nr. 6 blir 2. vara. Ved stemmelikhet må det holdes loddtrekning.

b) Alternativt forslag fra styret:

Valgkomiteen har fremlagt en liste med 11 kandidater som er villig til å stille til styrevalg. Styret har alt mottatt ett tilleggsforslag og legger til grunn at medlemmene har mulighet til å fremme flere forslag før og på årsmøtet. Styret mener valgprosedyren valgkomiteen har foreslått ikke i tilstrekkelig grad sikrer tilstrekkelig flertall bak de som velges til styret. Styret fremmer derfor forslag om at de som velges til styrevervet må velges med absolutt flertall, dvs stemme fra mer enn 50% av de stemmeberettigede. Styrets forslaget til valgprosedyre er:

1. Først gjennomføres separat valg av ny styreleder.
2. Styremedlemmer som velges må ha absolutt flertall bak seg. Hver stemmeberettiget kan stemme på det antall kandidater som skal velges til styret. Det gjennomføres så tilstrekkelig antall valgomganger til alle styremedlemmene er valgt. Før tredje valgomgang bortfaller de

tre kandidater med færrest stemmer, dette gjentas i de kommende valgomganger. Den siste av styremedlemmene som oppnår absolutt flertall velges for ett år. Vara 1 og vara 2 velges blant gjenværende kandidater. Ved stemmelikhet holdes loddtrekning.

Forslag til vedtak:

1. *Årsmøtet vedtar valgprosedyre A*
2. *Årsmøtet vedtar valgprosedyre B*

2. Valg av valgkomite

Valgkomiteen bestående av Knut Lundby, Stine Kiil Saga og Andreas Alexander Nordvang-Sandvold Fosby har stilt seg til disposisjon for å sitte som valgkomite frem til neste årsmøte.

Vedtak:

Knut Lundby, Stine Kiil Saga og Andreas Alexander Nordvang-Sandvold Fosby velges som valgkomite frem til neste årsmøtet. Årsmøtet mener minst en av valgkomiteens medlemmer bør byttes ut ved neste årsmøte.

3. Valg av underskrivere av protokoll

Vedtak:

Valgte ordstyrere velges til å underskrive protokollen

4. Valg av revisor

Forsøag legges frem i møtet:

Vedtak: